

vjerskoj i narodnoj odgovornosti za brojno i dobro odgojeno potomstvo, o brizi za uzgoj svećeničkih zvanja; pri pohodu groblja o pietetu prema dušama u čistilištu, o pripravi na dobru smrt, o snazi bolesničkog pomazanja; oproštajnu o spasiteljskoj pobožnosti prema Srcu Isusovu i Srcu Marijinu.

Upravo na tom poslu Božjem našla ga je, kao Božja poslanica, smrt da prekine ovaj naporan, Bogu odan život i da pozove vjernog slugu Božjeg da otpočinje od svojih djela i primi plaću od Gospodina. Svi njegovi slušači sjetit će se da malogdje kao nad njegovim grobom pristaju riječi koje je tako često upravo karizmatički umio tumačiti: »Slugo dobri! Uđi u veselje Gospodara svojega!«

Dr Bonaventura Duda OFM

† Dr JURAJ PAVIĆ

SUMMARIUM. Die 12 Augusti 1963 pie in Domino obiit professor ordinarius Facultatis theologiae zagrebiensis Dr. Georgius Pavić, cathedrae theologiae orientalis locum tenens. Hoc obitu Facultas theologica magno dolore affecta est. Decessit enim vir, qui in studiis suis valde ingeniosus eruditionem clarissimam adeptus est. Studiis theologicis persolutis ab anno 1915 per 25 annos in cura animarum applicatus non obstantibus difficultatibus magna cum diligentia studia sua continuavit donec circumstantiis feliciter contingentibus ad locum suae praedestinationis pervenerat ac plenam suam activitatem scientificam demonstrare poterat, anno 1944 ad munus professoris theologiae orientalis in Facultate theologiae zagrebiensi evectus.

Erat vir in scientia theologiae orientalis optime versatus tum quoad extensionem quam quoad profunditatem, peritiaque linguarum praeditus. Quoad ingenium personae vir decore ac dignitate gravis, in collegio professorum aequae ac a studentibus magno honore aestimatus. De prosperitate Facultatis maximam curam habuit, quod optime ex facto quia sex vicibus ad dignitatem Decani facultatis electus creat, constat. Memoria illius pia erit.

Rkt. Bogoslovni fakultet u Zagrebu pretrpio je tijekom posljednje školske godine pored smrti Dra Aleksandra Gahsa i Dra Stjepana Bakšića još treći gubitak najodličnijih predstavnika svoga profesorskoga zbora smrću redovitog sveučilišnog profesora Dra Jurja Pavića († 12. VIII 1963.), nosioca katedre istočnog bogoslovlja. Značajno je, da je upravo ova katedra bila osnovana na njegov poticaj, i bilo mu je ponuđeno da bude prvi njezin predstavnik. Ali budući da je bio u ono vrijeme suviše zaposlen svojim pastoralnim dužnostima, nije imao vremena da se propisno habilitira. Stoga je prvim predstavnikom te katedre bio izabran kao redovni profesor sada već pokojni Dr Fran Grivec. Ali kad je on izabran za redovnog profesora osnovnog bogoslovlja na Bogoslovskom fakultetu u Ljubljani, naslijedio ga je Dr Janko Šimrak, koji je bio predstavnik te katedre preko 20 godina, sve do smrti križevačkog biskupa Dra Dionizija Njaradi, poslije kojega je postao križevačkim biskupom. On je za svoje vrijeme objelodanio mnogo znanstvenih studija osvjetljujući najznatnije događaje iz povijesti katolika istočno-slavenskog obreda u hrvatskim krajevima. Dra Šimraka naslijedio je na toj katedri Dr Juraj Pavić, sin pobožne žumberačke grkokatoličke porodice, rođen 19. IV. 1890. u Dragoševcima.

Nakon ispita zrelosti, položena 2. VII. 1909. na zagrebačkoj klasičnoj gimnaziji započeo je svoje bogoslovne studije na bogoslovskom fakultetu u Lavovu kroz prva dva semestra (1909—1910), a nastavio ih kroz daljih 8 semestara (1910—1914) u Friburgu u Švicarskoj, te postigao akademske

stepene bakalaureata (12. VII. 1912.) i licencijata (29. V. 1913.) kao slušač tada znamenitog orijentaliste Maksa v. Sachsena. Po tom se dao na specijalni studij na bizantološkom institutu u Münchenu 1914/15, gdje je slušao predavanja tada čuvenog bizantologa profesora Heisenberga. Povrativši se u domovinu pohadao je još doktorandski kurs na zagrebačkom Rkt. Bogoslovnom fakultetu kroz 2 semestra 1917/18. Za svećenika bio je zaređen 3. II. 1915.

Zbog pastoralnih potreba bio je najprije imenovan duhovnim pomoćnikom u Kucuri, a 20. IV. 1917. premješten u Ruski Kerestur u Bačkoj, gdje je pored duhovne pastve vršio službu vjeroučitelja. U to je vrijeme napisao vjeronaučni priručnik na rusko-ukrajinskom jeziku »Hristijanska nauka«. Od 6. IX. 1942. službovao je u Novom Sadu, gdje je kao župnik i vjeroučitelj razvio veoma plodonosno djelovanje i bio objubljen među župljanima i školskom omladinom. Uz vrlo odgovorno mjesto župnika uređivao je kroz 10 godina vjerski tjednik za grkokatoličke Rusine. Tu je djelovao sve do svog imenovanja vikarom grkokatoličke biskupije od 25. XI. 1941. do 26. IX. 1944., kad se preselio u Zagreb. Tu mu se napokon pružila prilika, da je 15. VII. 1944. položio doktorat teologije na zagrebačkom Rkt. Bogoslovnom fakultetu na temelju svoje disertacije »Pravovjerje ćirilometodskih učenika u odnosu prema pravoslavlju Hesihasta«. Dostojno se habilitirao studijom »Proskomidija u grčkoslavenskim liturgijama« te je 6. XI. 1944. bio imenovan sveučilišnim docentom i preuzeo katedru istočnog bogoslovlja na Rkt. bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, a 23. III. 1945. bio je izabran redovitim profesorom na toj katedri i od vlade potvrđen 9. X. 1945. Na tom mjestu kroz čitavo vrijeme njegova službovanja sve do smrti došla do punog izražaja njegova odlična stručna sprema.

Pokojnik je unatoč svojoj pastoralnoj zaposlenosti već u prvoj godini svoga svećeničkog djelovanja pokazao svoje osobite sposobnosti u znanstvenom radu, javljajući se kao suradnik »Bogoslovske smotre« znanstvenim člancima, a u »Katoličkom listu« raznim popularnim člancima, iz kojih se odražavala njegova izvanredna sprema i verziranost u zamršenim problemima istočnog bogoslovlja te opširno i duboko poznavanje katoličke i pravoslavne teologije. Osim toga bio je oduševljeni pobornik ćirilometodskog apostolata za obnovu crkvenog jedinstva i tijesno povezan s naučnim radnicima velehradskih kongresa. Njegovi su radovi naišli na priznanje u slavističkoj reviji »Slavia« (sv. XVI, 1938, str. 106—109), što je izlazila u Pragu kao glasilo Slavenskog Instituta. Također njemačka revija »Byzantinische Zeitschrift« (1940.) dala je pohvalno priznanje pokojnikovoj raspravi »O akathistu u čast presvete Bogorodice«, objelodanjenoj u I. svesku »Ćirilometodske biblioteke« (Zagreb 1938, 16 str. 8°) koja je bila otisnuta i na francuskom jeziku, kao i o znanstvenoj raspravi »Orthodoxia«, objelodanjenoj u Zagrebu g. 1939.

Kako je pokojnik savršeno vladao ne samo klasičnim jezicima grčkim i latinskim, nego i živim jezicima: ruskim, poljskim, ukrajinskim, njemačkim i francuskim, poznao je i imao pri ruci obilnu teološku znanstvenu literaturu iz područja istočnog bogoslovlja. To se može vidjeti i iz brojnih njegovih znanstvenih radova, od kojih navodimo slijedeće:

Istočno crkveno pitanje (Katolički List 1919).

Grčki prijevodi latinskih bogoslova (Bogosl. Smotra 1915).

Grčki crkveni pjesnik Romanos (B. S. 1917).

Grčki bogoslov XIV. st. Dimitrije Kydones (B. S. 1924).

»Pravovjerni« ili »pravoslavni« (B. S. 1938).

Proskomidija u grčkim i slavenskim liturgijama (1944 u rukopisu).

Grčko-slavenska liturgija predposvećenih darova (1945 u rukopisu).

Pravovjerje Cirilometodskih učenika (1944 u rukopisu).

Osim toga pokojnik je priredio i potrebne udžbenike za slušače Rkt. Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, čime je doskočio velikoj potrebi slušača, kojima je u današnjim prilikama nemoguće dobavljati stranu naučnu literaturu iz te struke.

Zbog svoje solidne stručne spreme pokojnik je na Rkt. Bogoslovnom fakultetu uživao kako u krugu svojih kolega profesora, tako i kod slušača veliki ugled. To se vidi i po tom, što je za svoga djelovanja na fakultetu bio 6 puta biran za dekana, i to u godinama: 1946/47, 1947/48, 1954/55, 1955/56, 1956/57, 1957/58.

Kad je svršetkom mjeseca lipnja 1952 g. Rkt. Bogoslovni fakultet u Zagrebu bio izlučen iz sklopa Hrvatskog Sveučilišta u Zagrebu, te je i on među profesorima, koji su stekli uvjete za mirovinu, bio umirovljen, i kad je taj fakultet ostao bez dovoljnih sredstava za redovno plaćanje profesora, pokojnik je s velikom požrtvovnošću i dalje radio bez plaće na ovom fakultetu sve do kraja školske godine 1962/63, kad ga je bolest prikovala uz krevet, te joj je konačno do kraja iscrpljen u požrtvovnosti podlegao i predao svoju plemenitu dušu Onome, komu je kroz čitav svoj život vjerno služio.

Rkt. Bogoslovni fakultet u Zagrebu osjeća smrću Dra Jurja Pavića težak gubitak. On je bio jedan od najčasnijih i najzaslužnijih stupova i predstavnika one bogoslovne znanosti, koja zahtijeva opsežno i duboko poznavanje ove struke, i veoma će se teško naći nasljednik, koji bi tu prazninu ispunio. Ali kad se nedokučivom Božjem promislu svidjelo, da svoga vjernog i požrtvovnog slugu pozove k sebi, čvrsto se ufamo, da će njegova plemenita duša primiti onu nebesku nagradu, što je zaslužuju, po riječima proroka Daniela, da će »mudri sjati kao nebeski sjaj, i koji su mnoge poučavali u pravednosti, bit će kao zvijezde u svoj vječnosti« (Dan 12,3).

Dr. J. Oberški

U SPOMEN HENRI BREUIL-u

Abbé Henri Breuil, »taj neosporni učitelj prehistorije« (Bergounioux) dne 14. kolovoza 1961 završio je svoj dugi i bogati život. Katolički tjednik »Orizzonti« od 3. rujna 1961 (broj 36, str. 16) ovako opisuje njegove zadnje časove: »Malena rasta, pognuta, šutljiva: takvog su njegovi prijatelji zadnji puta vidjeli abbé Henri Breuila u nedjelju 13. kolovoza. Izašao je u zoru iz svoje kuće, da se uputi u župnu crkvu u L' Isle-Adam, versajske biskupije. Uzduž puta mnogi su ga pozdravljali. Odgovarao je umornom rukom mahajući pustenim šeširom. Njegove su usnice šaputale molitvu. Njegova sestra, udana za gospodina De Mallevoue, koja ga je s ljubavlju služila, je rekla, da je stari osamdesetpetgodišnji svećenik proveo u sabranosti dane, koji su pret hodili blagdanu Uznesenja. Dne 14. kolovoza, uoči velike kršćanske svetkovine, zaklopio je oči u miru Kristovu«.

Rodio se u Mortainu (Manche) dne 28. veljače 1877. Studirao je na Katoličkom Institutu i Sorboni te se vrlo rano oduševio za prehistoriju i geolo-